

**Selectieadvies archeologische monumentenzorg
Gemeente Meierijstad**

Dahliastraat (ong.) te Nijnsel

**Archeologisch bureau- en verkennend
veldonderzoek door middel van boringen
Aeres Milieu Rapport 23255
(versie 17-8-2023)**

	Naam	Afdeling/bedrijf	Datum	Paraaf
Opsteller	Johan Verspay	senior KNA archeoloog, gemeente 's-Hertogenbosch afdeling SO/Erfgoed	2-11-2023	
Controle Gemeente Meierijstad	Karlijn Kersten	Medewerker erfgoed Gemeente Meierijstad	7-12-2023	kk

1 Inleiding

In opdracht van adviesbureau BRO heeft Aeres Milieu een archeologisch bureauonderzoek met verkennende boringen uitgevoerd op de locatie Dahliastraat te Nijnsel. De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen (her)ontwikkeling ten behoeve van woningbouw. De gemeente Meierijstad houdt - als bevoegde overheid – toezicht op haar archeologisch erfgoed en het zorgvuldige beheer van zijn bodemarchief. Het archeologisch bureauonderzoek en het daaruit volgende selectieadvies is daartoe voorgelegd aan de afdeling SO / Erfgoed van de gemeente 's-Hertogenbosch.

1.1 Het plangebied

Het plangebied ligt aan de Dahliastraat, aan de zuidzijde van de dorpskern van Nijnsel en heeft een omvang van ca. 5400m². Het omvat woningblok de Wiemelhoek bestaande uit woonhuizen aan de straat met aan de achterzijde tuinen met enkele schuurtjes. De onderzoekslocatie ligt volgens de Archeologische Beleidskaart van de gemeente Meierijstad in de zone Categorie 5 (Hoge archeologische verwachting). Voor deze verwachtingszone geldt een onderzoekspllicht bij bodemingrepen met een oppervlakte groter dan 200 m² en dieper dan 50 centimeter beneden maaiveld.

1.2 Aard van de bedreiging

De huidige woningen en horecagelegenheid dienen te worden gesloopt, om plaats te maken van het woningbouwproject van Woonmeij. De diepte van de toekomstige bodemverstoring is op dit moment onbekend, maar uitgaande van een standaard funderingsdiepte zonder onderkeldering, zal de bodemverstoring tot ten minste 80 centimeter (vorstvrije diepte) beneden maaiveld reiken. De verwachting is dan ook dat bij het uitgraven van de bouwputten, ten behoeve van de voorgenomen nieuwbouw, de bodem tot in het archeologische niveau verstoord zal worden en eventueel aanwezige archeologische waarden daardoor verloren zullen gaan.

2 Archeologisch onderzoek

In juli van dit jaar heeft Aeres Milieu een bureauonderzoek uitgevoerd aangevuld met een booronderzoek op locatie. De resultaten zijn vastgelegd in:

J.M.L. van Boldrik & L. Kruithof, 2023: Archeologisch bureau- en verkennend veldonderzoek door middel van boringen Dahliastraat (ong.) te Nijnsel (gemeente Meierijstad), Roermond (Aeres Milieu Rapport 23255).

2.1 Onderzoeksmethode

Het archeologisch onderzoek is opgezet in twee delen en bestaat uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek aan de hand van verkennende boringen. Het doel van onderzoek is aan de hand van bestaande bronnen informatie te verwerven over bekende en/of verwachte archeologische waarden in het plangebied, om daarmee te komen tot een gespecificeerde, archeologische verwachting. Met het booronderzoek wordt deze verwachting getoetst en waar nodig bijgesteld op basis van actuele bodemkundige gegevens tot een meer gespecificeerde verwachting. Hiertoe zijn zes boringen gezet verspreid over het plangebied en beschreven conform ASB (Archeologische Standaard Boorbeschrijving 5.2)

2.2 Resultaten en conclusie onderzoek (verkort)

Het plangebied ligt op een hooggelegen dekzandrug welke ca. 500 m naar het oosten grenst aan het dal van de Dommel. Gradiëntzones nabij watervoorzieningen vormden in de prehistorie aantrekkelijke locaties voor jager-verzamelaargemeenschappen om in hun levensbehoeften te voorzien. In de omgeving van het plangebied zijn meerdere vindplaatsen bekend uit het mesolithicum. De dekzandruggen waren tevens geschikte plekken voor akkerbouw en zijn daardoor aantrekkelijke vestigingslocaties geweest voor latere, meer sedentaire agrarische gemeenschappen. Uit de nabije omgeving zijn verschillende hiervan vindplaatsen bekend uit het (laat-)neolithicum tot en met de vroege middeleeuwen. Het plangebied bevindt zich in een akkercomplex dat in de negentiende eeuw de naam 'De Huisakkers' draagt, een toponiem dat verwijst naar een angelag, het bouwland bij een grote hoeve. Het akkercomplex grenst aan de historische kern van Nijnsel, gelegen aan de doorgaande weg van St. Oedenrode naar Son en Woensel. Op grond van het bovenstaande is de volgende verwachting opgesteld:

Laat-Paleolithicum t/m Mesolithicum: hoog
(Laat-)Neolithicum t/m Vroege Middeleeuwen: hoog
Late-Middeleeuwen t/m Nieuwe tijd: middelhoog

Vanwege de veronderstelde aanwezigheid van een plaggendeek op het historische akkercomplex en de rol die deze speelt als buffer voor latere verstoringen wordt aangenomen dat eventueel aanwezige oudere resten nog grotendeels intact zullen zijn. Alleen organische resten zullen op de zandgronden alleen bewaard zijn gebleven onder het grondwaterpeil.

Bij het verkennend veldonderzoek kon inderdaad worden vastgesteld dat de bodemopbouw bestaat uit enkeerdgronden en dat de diepere delen hiervan nog intact is. Hierdoor is de kans groot dat archeologische resten in de ondergrond kunnen worden aangetroffen. De in het vooronderzoek opgestelde archeologische verwachting blijft gehandhaafd.

2.3 Advies Aeres Milieu

Gezien de landschappelijke ligging is er een grote kans op de aanwezigheid van behoudenswaardige archeologische resten in het plangebied. De bodemingrepen bij de voorgenomen nieuwbouw brengen een hoog risico met zich mee op de aantasting of vernietiging van deze resten. Op grond daarvan adviseert Aeres Milieu om nu een inventariserend veldonderzoek op basis van proefsleuven uit te voeren. Hiermee kan inzicht verkregen worden in de daadwerkelijke aanwezigheid van relevante archeologische overblijfselen, de precieze aard en omvang daarvan en de staat van conservering.

3 Beoordeling rapport namens/door de Gemeente Meerijstad

Het rapport voldoet aan de huidige wet- en regelgeving en is verder goed en volledig opgesteld. Bij de beoordeling zijn geen zwaarwegende op- of aanmerkingen gemaakt. Het bevat voldoende informatie om tot een selectieadvies/-besluit te komen en kan daarom worden goedgekeurd.

3.1 Selectieadvies Gemeente Meerijstad

De gemeente kan zich vinden in de uitkomsten van het onderzoek en sluit zich aan bij het advies van Aeres Milieu om een vervolgonderzoek uit te laten voeren om meer zicht te krijgen op de archeologische resten op het terrein. Voor het proefsleuvenonderzoek dient een PvE opgesteld te worden en ter goedkeuring worden voorgelegd aan de gemeente Meerijstad.